

On ne vidi, koliko mu je jaram dug (ne ve, da je sužen).

Kojoj je ženovati, ni joj devovati (žena naj se ponaša, kakor se pristojí ženi; a devotka, kakor devotki).

Motovilo ženu bilo (neolikan mož ženo tolče).

Misliš, da se tu tovari (osli) s klobasicami sapinjaju; a sada vidiš, da ni tovari, ni klobasic (se reče, ako kdo bolje išče, pa huje najde).

Pojti z vodom (na bolje), pojti proti vodi (na huje — u nižinah je bolje, nego na gorah).

Bolje prazan dvor, nego vrag (poredna živina) u dvoru.

Da biš z manom jil, biš jil (da si potreben, kakor jaz, bi ti bila vsaka hrana dobra).

Bolnika uljejeti; dati mu s. olje.

Ni toliko, ča je oku težko; nič.

Da mi Bog kruha ne omanjka; omanjkati storiti, da manjka.

Omiliti se; na malo priti.

Hantariti, hantaviti; brez dela hoditi.

Nadàm (od naduti se), napuhnjenje.

Vodni skok na jazu, malinu; vodopad; po istersko vodoskok.

Vodni šlopot, das Geplätscher des Wassers.

Ovce, trk na pašu, trk na muzaru, trk va dvor; tako se ovce tirajo.

Van i van, skroz in skroz.

Cikomo novo; povse novo.

Razvrg; razvrženje.

Mnogovrstne novice.

* *Koliko je slepih?* Iz sporočila, katerega je na Dunaji shod v prid slepcev sestavil in ga ministerstvo raznim namestništvom poslalo, razvidi se, da v avstrijskih deželah je 29.605 slepcev, izmed njih samo 300 v zavodih na Dunaji, v Döblingu, Brnu, Pragi, Lincu, v Peštu itd. dobiva poduk, da si zamorejo potem kruh služiti. Misli se, da bodo na Dunaji zavod slepih povečali. Na vsi zemlji štejejo 1 milijon slepcev.

* *Na nov način pečejo kruh*, pripoveduje „Naša Sl.“ tako-le: Mesto sladke vode in soli vzame se morske vode in kruh je neki prav dober posebno zarad tega, ker izločuje želodčine kisline. Priporoča se zdravim in bolnim.

Naši dopisi.

V Gorici. — Deželni zbor se je začel 19. t. m. z navadnimi formami. Deželni glavar grof Coronini je pozdravil nazoče poslance in predstavil dvornega svetnika bar. Rechbacha kot vladnega komisarja. Vlada je dozdej predložila le načrt o zemljišnih knjigah. V drugi seji so se volili navadni odseki. Tretja seja utegne biti proti koncu t. m., ako bodo odseki kaj tvarine napravili. Sploh pa se misli, da bode letošnje pozasedanje precej suhoparno.

Iz Istre 19. avg. — Tudi naš deželni zbor v Poreču se je pričel 19. t. m., sešlo se je pa k prvi seji le 15 poslancev.

Iz Gorjan 23. avgusta. — Mlatilnica, katero je naša soseska po kmetijski družbi dobila za znižano ceno od g. Debevca v Ljubljani iz Pražke Umrath ove fabrike, izvrstno dela. — Smo sicer le samouki pri njej, prej še nihče ni vedel, kako ravnati ž njo, in v začetku je marsikateri z glavo majal, ker ni verjel, da bi čisto in hitreje mlatila. — Mala nesreča, ki se jej je koj pripeljani pripetila, je bila vzrok, da je potem še čez teden dni nismo mogli poskusiti. Pa zdaj smo jo pred 7 dnevi zagnali in omlatili smo 72 bran pšenice in ječ-

mena tako čisto in ročno, da vse strmi. Hvala slavni kmetijski družbi za njo!

Iz Kranja 20. avg. — Ko se je, kakor so „Novice“ že povedale, odpovedal gosp. Jugovic mestnemu županstvu, je občinski odbor si izvolil gosp. apotekarja Dragotina Šavnika, velecenjenega našega domoljuba, za župana. Kakor živo milujemo dogodbo, ki je gosp. Jugovica napotila v odpoved županstvu, tako smo veseli, da je odbor po odstopu gosp. Jugovica na čelo mesta postavil moža tacega, da ne bi si bil mogel boljšega izbrati. Gosp. Dragotin Šavnik ima blago srce za rojstni svoj kraj, — on ima od časa, ko je oče njegov županoval, vednosti občinske, — on je sploh izveden mož in če tudi je še mlad, vendar je mirne krvi, ki je pred vsem potrebna županu, sicer pa je mož trdnega značaja, katerega ni oskrnil oni sedanji laži liberalizem, ki tako imenovane mladoslovence na žalost matere „Slovenije“ prekucuje v maloslovence. Po vsem tem kličemo tedaj novemu županu srčno: živijo!

Iz Vrhnike 24. avg. *) — Po dolgem deževanju bil je včeraj prvi lep dan, Vrhnčanje so se veselili lepe nedelje, al prenašlo. Ni še bilo poldne, kar se zasliši zvoná tužni glas, ki naznanja ogenj. In res, privali se velik steber dima kviško in v malo minutah je v ognju več hiš. Vse hiti na pomoč, pa ognja sila je prevelika, požar se čedalje bolj širi. Zato telegrafirajo iz Borovnice v Ljubljano po požarno stražo, katera je res prav kmalu prišla in sicer 24 mož z gasilnim orodjem, ki so se prav vrlo obnašali. Tudi iz Logaca in Borovnice nam je prišla pomoč. Vkljub silnemu prizadevanju pa je požar še le proti večeru bil zadušen in zdaj se je pokazala škoda, katero je naredil. Strašen pogled! Vpepeljenih je 26 hišnih števil s 34 poslopji, škode čez 50.000 tisuč gold. Zavarovanih je bilo nekaj, vsi ne, pri banki „Sloveniji“ pa nobeden. Ubogi usmiljenja vredni ljudje! Naj bodo priporočeni dobrotnikom! — Ogenj je nastal po neki ženi, ki je kosilo kuhala in kateri se je, kakor pravijo, „plamen vtrgal“ ter všel skoz dimnik na streho.

Iz Ljubljane. — C. kr. deželna vlada je 18. t. m. razglasila sledeči

Klic!

„Huda nevihta s točo vred je razsajala 12. dan avgusta t. l. v davknem okraji Novega mesta. Prišla je ta nevihta iz Dobrnič, zasukala se proti Št. Petru in od ondod čez Gorjance ter je v 28 davknih občinah okrajnega glavarstva Novomeškega pokončala poljske in vinogradske pridelke sèm ter tjà deloma. Škoda vzrokovana po tej nevihti znese po približevalni cenitvi več kot pol milijona goldinarjev. Temu se mora pa še prišteti škoda vzrokovana po sadnem drevju in vinski trti, kakor tudi pri polnih po viharju podrtih kozolcih in odkritih strehah na poslopji.

Po hudem nalivu je postala kar naenkrat taka povodenj, da so se hiše, hlevi, gumna in druga poslopja napolnila s točo in vodo; celó živina se je mogla iz nekaterih hlevov le z veliko težavo oteti. Sadno drevje se je s koreninami izruvalo, voda je zagraje raztrgala in odnesla ter je nanesla na mnoge travnike blata in je z mnogih njiv vzela vso prst.

Nesreča je toliko večja, ker je bila 19. julija lanskega leta vse te občine zadela ravno taka strašna toča.

V pomoč tem revežem se bodo nabirali milodari v celi kronovini, ter se to razglašá s tem pristavkom, da se bodo milodari prejemale in naklanjali, kamor so na-

*) Ker nam je drugi dopis došel še le, ko je bil ta že stavljen, smo mogli iz njega posneti le nekatere stvari.

menjeni, v glavnem mestu Ljubljani od c. kr. deželnega predsedništva, od mestnega magistrata in od uredništva časnikov, *) na deželi pa od c. kr. okrajnih glavarstev in županstev.“

— (Iz seje deželnega odbora 12., 14. in 22. avgusta.) Načrt osnove glavnih občin na Kranjskem se je izročil deželni vladi v presodbo. — Poročilo o volitvi deželnega poslanca Adolfa Obreze se bode predložilo deželnemu zboru s predlogom za potrjenje. — Proračun za deželno sadje- in vinorejsko šolo na Slapu za leto 1875 se je postavil na 6150 gold. — Sklenilo se je, da se kataster vseh ustanov (štipendij) na Kranjskem, ki ga je dal deželni odbor sestaviti, na deželne stroške dá na svitlo. — Pri deželnem računovodstvu izpraznjena služba ingrosista z letno plačo 500 gold. in sekundarska služba v deželni bolnišnici z letno remuneracijo 400 gold. in s postranskimi dohodki se razpišete. — Deželnemu šolskemu svetu se je na dopis zaradi podpore 1000 gold. iz normalno-šolskega zaklada za šolsko hišo na Ubelskem odgovorilo, da naj se zahteva potrebna podpora iz državne dotacije za ljudske šole na Kranjskem, ki znaša za 1874. leto 10.000 gold. — Na dopis c. k. deželne vlade za pomoč 12. avgusta t. l. v Novomeškem okraji po toči in nevihti strašno zadetim kmetovalcem je deželni odbor sklenil dati 5000 gold. podpore iz deželnega zaklada. — Odgovor glavnega odbora kmetijske družbe, da bi nogradov na Kranjskem ognji z močnim dimom ne obvarovali pozeblina, vzel se je na znanje.

— Ministerstvo kupčijsko je trgovsko-obrtnijski zbornici v Ljubljani naznanilo, da bodo še le v nekoliko mesecih vse medalje in diplome narejene, katere dobé premirani vdeležniki svetovne Dunajske razstave. Da pa ministerstvo brž ko mogoče vstreže željam razstavljalcev, bode diplome še ta in prihodnji mesec razposlalo, potem pa zaporedoma medalje za dober okus in za umetnost, na to medalje za napredek, dalje medalje za zasluge in za sodelavce in konečno častne diplome. Posameznim razstavljalcem bode c. k. deželna vlada diplome in medalje poslala.

— Gosp. M. Peternel, profesor na tukajšnji viši realki, je bil 1. dne t. m. s $\frac{3}{5}$ plače penzioniran. Mož še čvrstega zdravja in še več let sposoben za učiteljstvo, — mož, ki je pri začetku realke naše celó njen vodja bil, mora sedaj „nolens volens“ v pokoj iti! Kakošen X za U je inšpektor Vrečko o tem ministru naredil pred oči, ne vemo; to pa vemo, da uboga Avstrija, z davkom preobložena, nima denarja, namesti enega plačevati dva učitelja.

— (V tukajšnji Trnovski fari) se je vršila lepa svečanost v četrtek 20. t. m. Praznovali so tamošnji farmani petindvajsetletnico svojega duhovnega gospoda očeta, prečastitega župnika Franca Karuna sè slovesno peto mašo, katero je pontificiral gospod jubilent sam in kateremu so stregli po večini duhovniki, rojeni v domači fari. Med mašo imel je preč. gorp. Monsignore Luka Jeran pomenu dneva primeren nagovor na obilo zbrano ljudstvo. Po dokončanem sv. opravilu je bil gospod župnik med slovesnim zvonjenjem v svečanem sprevodu šolske mladine obojega spôla obdan od cele fare v farovž peljan, kjer so fantiči in dekliči, mladenči in mladenke, možje in žene vsi praznično oblečeni svoja voščila in darila ljubljenu duhovnemu očetu po vrsti izročali, kateri je potem do solz ginjen v tehtnem govoru vsem gratulantom zaporedoma odgovarjal ter s toplo besedo se zahvaljeval za prejeta darila in voščila.

*) „Novice“ rade sprejmejo vsak milodar usmiljenja vrednim bratom našim na Dolenskem in ga bodo izročile navkazanemu mestu.

Marsikatero okó so pri tej priliki porosile solzé veselja in radosti. O poludné končal je okusni obed v farovži lepo in redko svečanost. Pri tej priliki pisatelj teh vrstic ne more zamolčati opazke, da bi slavna vlada ne smela prezirati moža, kakor je g. fajmošter Karun, kateri se je po izpeljavi monumentalne stavbe Trnovske farne cerkve, po svojem čistem duhovnem značaju in po svoji milosrčnosti do revežev in v obče toliko zaslug pridobil, da bi v resnici smel pričakovati tudi priznanja iz najvišega mesta ali vsaj zanimanja mestnega magistrata kot patrona Trnovske farne cerkve za to svečanost. Za tako preziranje ga more tolažiti ljubezen cele županije, katera je svetu brez vsega oficijelnega vtikanja sijajen dokaz dala, kako morata zvezana biti v medsebojni ljubezni dušni vodnik in župljani. Naj bi Bog hotel, da bi čez drugih 25 let obhajali zopet svečanost še sijajnejšo in v to imé kličem prečast. gosp. jubilantu presrčno: Na zdravje!

— (Čudne novice.) Da gosp. Schönwetter iz Litije pride za okrajnega glavarja v Krško, ni nobeno čudo; al da gosp. Pajk, že več časa administrativni referent pri deželni komisiji za uravnavo zemljiškega davka, je odstavljen od te službe in da ga zdaj pošljejo zopet za okrajnega glavarja na deželo (v Litijo), to je čudo, ki je osupnilo gosp. Pajka ravno tako, kakor vsacega družega. Gosp. Pajk je pri davkarski komisiji pošteno in nepremakljivo zastopal pravico, da kmet po novem zemljiškem davku ne pride iz dežja pod kap; držal se je zmirom postave od 24. maja 1869. leta; al podoba je, da nekateri gospodje drugače tolmačijo to postavo in kakor je lani bil odstranjen gosp. Šolmajer, tako je zdaj moral odstopiti gosp. Pajk, ker si menda ni hotel dati dokazati, da črno je belo! Čast in hvala poštemu možu!

— („Treuenstein contra Costa“) se zove pamflet, ki ga je „Tagblatt“ v 190. listu po Dunajski „Handels-presse“ posnel. V tem spisku, polnem laži, nekdanji „generaldirektor“ banke „Slovenije“ Treuenstein, da bi sebe opral, omadeževati hoče dr. Costo. Na to je dr. Costa obema listoma odgovoril, da se ne strinja s častjo njegovo, spuščati se v razgovor s človekom, ki le od laži živi. Kogar ni sram trditi, kar se mu po zapisnikih vsak dan dokaže, da je gola laž, s takim človekom se noben poštenjak ne more pravdati. Ravno Treuenstein je bil, ki je predlagal in tiščal na izplačanje kuponov od 1. januarija 1874, zdaj pa laže o „fingirte Ausweise, vom Buchhalter gemacht“ — in če ga ni sram trditi, da je bil le s 6 glasovi proti 5 od banke zapoden, ko se vendar v zapisniku lahko bere, da je bil enoglasno odstranjen, je v tem že dosti dokazov, da ni vreden odgovora.

— (Nova vredba pri Ljubljanski pošti.) Več Ljubljanskih trgovcev in obrtnikov se je obrnilo do kupčijskega ministerstva s prošnjo, da bi se čas oddaje za denarna in priporočena (rekomandirana) pisma in za pakete pri vožni pošti podaljšal. Kupčijska in obrtniška zbornica Kranjska je to prošnjo podpirala, in zdaj se je raztegnil čas za oddajo pisem od osmih zjutraj do osmih zvečer. Pri vožni in denarni pošti se bo vstreglo željam občinstva brž ko mogoče.

— (Pobirki iz časnikov.) Nekoliko smo že zadnjič pisali o novem maloslovensko-političnem društvu, kateremu so stariši in botri celó pozabili imé dati; zdaj nam je znan že tudi odbor njegov in ta je (da stavimo po izgledu „Slov. Naroda“ značaj ali poklic pred imé dotičnika): Predsednik: nadboba mladostencev dr. Vošnjak, podpredsednik koncipijent dr. Zarnik, tajnik podvrednik Jurčič, blagajnik odvetniški pisac Oblak, odborniki mladostlovenski poslanci: dr. Razlag, Pfeifer, Nabrgoj,

dr. Dominkuš, dr. Srnec iz Maribora, trgovec Fr. Kollmann (ki pa menda nič za to ne vé) in da so vsi stanovi zastopani, tudi neki Bavdek, kmet iz Udmeta, ki se je menda z Zarnikom pri Jerneji seznanil. Kaj more društvo s takim odborom početi, si vsak lahko misli. Glavni pokrovitelj tega društva je znani vpokojeni stotnik „von“ Pilpach, ki po Gorenjskem in Dolenskem nabira ude, menda za pristojno provizijo. Kdor kupi Vošnjakovo knjižuro „Slovenci in državni zbor“ za 20 kr., je že zapisan h... ne — društvu, hoté ali nehoté. Izdalo je pa to društvo že drugo knjižuro, o kateri piše „Slov. Gospodar“: „Ravno zdaj razpošiljajo Ljubljanski mladoslovenci knjižico, polno neumnih napadov na duhovnike. Založil in spisal jo je dr. Vošnjak. Nezaslišano grdi stare naše branitelje, na pr. Hermana, o katerem pravi, da mu je „za pravice slovenskega naroda toliko mar, ko našemu kmetu za lanski sneg.“ — Tako šintarsko knjigo poganjajo tedaj liberalni Slovenci za lovljenje denarja in udov za svoje „narodno (?) društvo“, zdaj ko so volitve nekaterih poslancev blizo!“ — Na Štajarskem je za Breški okraj volitev novega poslanca. Nemškutarji priporočajo svojca Schniderschütza, „Narod“ pa svojega privrženca Lenčeka iz Blance. „Gospodar“ pravi, da pravi Slovenci za zdaj ne bodo postavili svojega kandidata, prepuščajo pa vsakemu na prosto voljo, vdeležiti se volitve g. Lenčeka. Ali ni to prav liberalno? In vendar se „Narod“ huduje nad tem sklepom! Kako bi še le bil jeze zelen, ko bi bili pravi Slovenci postavili svojega kandidata nasproti obema, s čemur bi bili g. Lenčeku gotovo več škodovali, kakor s pasiviteto! — Mladoslovenci ali „Narodovci“ ne poznajo tega političnega takta, to so pokazali jasno ravno zdaj, ko imamo voliti poslanca za Vipavsko-Idrijski okraj mesto odstopivšega dekana gosp. dekana Grabrijana. Gospod dekan, skoz in skoz poštenjak in delaven narodnjak, je priporočal v zadnjih „Novicah“ za svojega naslednika posestnika Mateja Lavrenčiča iz Vrhpolja pri Vipavi. Ravno to je storilo prej že več volilcev — pravih volilcev, ne izmišljenih, na kakoršne se „Narod“ naslanja — v „Slovenu.“ A kaj stori „Narod“? Spiše pol strani dolg članek poln obrekovanja dekana Grabrijana, hujskanja zoper duhovščino in gosp. Lavrenčiča, o katerem pravi, da je „bolj rimsk, kakor Rim sam“. Na mesto njega priporoča posestnika Plešnarja iz Črnega verha. Mi tega moža ne poznamo, a vendar se nam zdi, da ni tak, kakor ga „Narod“ opisuje, sicer bi ne bil spoštovan mož. Najbrže mu tudi hvala iz „Narodovih“ ust ne bo po volji, če vé, kaj taka hvala pomeni. Na vsak način pa je predrzno početje „Narodovo“, ki meni nič tebi nič skuje tako obrekljiv popis g. Plešnarja, ki morda za to še ne vé, da ga „Narod“ k svojim prišteva. Potlej pa „Narod“ trdi, da on ne hujska, ne razdira složnosti! Vipavski volilci, katerim je gosp. Lavrenčič gotovo bolj znan, nego „Narodu“, si izbero prostovoljno naslednika svojega sedanjega poslanca. Ta poslanec je zadovoljen z njim in pravi, da so si dobrega moža zbrali. Na to pa prikrevlja „Narod“ jih begat s tem, da jim ponuja za poslanca drugega, ki gotovo za to čast (?), (da ga namreč „Narod“ priporoča) še ne vé. Kdo toraj razdira in hujska? Ali ne tisti, ki pride že zedinjene volilce dražiti? Mi pričakujemo od poštenosti možaka Plešnarja, da se ne bo dal rabiti za kije, ki ga hoče zabiti „Narod“ v složne volilce, in da bo protestiral zoper „Narodovo“ predrznost.

— (Shod Ljubljanskih volilcev) preteklo soboto v čitalnici ni bil posebno močno obiskan. Razgovor je bil

sicer živahen, a kandidat za mesto Ljubljansko se še ni postavil. Prihodnjo nedeljo, to je, 30. dne t. m. bo zopet shod volilcev v čitalnici ob desetih zjutraj in sicer v ta namen, da se postavi kandidat, katerega volimo potem vsi Slovenci.

— (Nemškutarški kandidat) za deželni zbor Kranjski je dr. Schrey, o katerem se družega nič ne vé, kakor da je na vso moč — ustavoveren. Pa boste videli, da ga bodo nemškutarji, uradniki in njihovi privrženci volili.

— (Vabilo častitim družabnikom dram. društva v Ljubljani v občni zbor), ki bode v soboto 12. septembra zvečer ob pol 8. uri v čitalnični dvorani. Vrsta razgovorov: 1. Prvosednikov ogovor. 2. Tajnikovo poročilo. 3. Blagajnikovo poročilo. 4. Volitev prvosednika, blagajnika in 10 odbornikov. 5. Posamezni predlogi družabnikov. Odbor dram. društva.

— (Anton Petovar), tudi „rimski romar“ imenovan, ki je krog Ribnice in Lašič ljudi osleparil za blizo 3000 gold., rekoč, da nabira za samostan, katerega zidati mu je papež sam dovolil, — je stal pretekli teden pred porotno sodnijo v Ljubljani, da bi se zarad goljufige zagovarjal. Dasiravno je tajil hudobni namen, so ga vendar porotniki spoznali krivega goljufige, sodnija pa ga je za dve leti na Grad poslala.

— † Gosp. dr. Zupanec, c. k. notár, naznanja tužnega srca svojim prijateljem in znancem, da je njegova stričnica Ana 24. t. m. umrla in da bo pogreb danes v sredo 26. t. m. popoldne ob šestih.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Zdaj je gotovo, da cesar 7. septembra popoldne ob štirih pride v Prago, kjer zvečer obiše česko gledališče in se potem pelje po slovesno razsvitljenem mestu; drugi dan sprejema cesar deputacije in daje avdijencije. Popoldne je slovesni obed, zvečer gré v nemško gledališče. Ne moremo si kaj, da bi o tem prihodu Njegovega Veličanstva pričakovali bolje prihodnosti za Česko kraljestvo, pa tudi za druge narode. 9. dne septembra se cesar odpelje v Vinorec k vojaškim vajam.

— Cesarjevič Rudolf, naslednik cesarjev, je 21. avgusta svoj šestnajsti rojstni dan obhajal in je po zakonih rodovine cesarjeve s tem dnevom polnoleten postal.

Česka. — Iz Hrudimskega okraja se piše, da je v nekaterih krajih se kolera pričela; tudi v Pragi se je 20. dne t. m. prikazala. Pravijo, da jo je nek delavec iz Nabocana zanesel, kjer že več časa razsaja.

Listnica vredništva. Gosp. J. N. na D: Kakor vidite, prejeli. Le krepko nadaljujte! Dr. B. je v Ljubljani.

Žitna cena

v Ljubljan 22. avgusta 1874.

Vagán v novem denarji: pšenice domače 5 fl. 40. — banaške 6 fl. 72. — turšice 4 fl. 80. — soršice 4 fl. 10. — rži 3 fl. 30. — ječmena 3 fl. — — prosa 3 fl. — — ajde 4 fl. 20. — ovsa 2 fl. 10. — Krompir 2 fl. 90.

Kursi na Dunaji 21. avgusta.

5% metaliki 71 fl. 25 kr. Ažijo srebra 103 fl. 40 kr.
Narodno posojilo 74 fl. 50 kr. Napoleondori 8 fl. 79 kr.